

ØNSKET UTVIKLING

5.1 Balsfjord kommune sine mål og strategier i samfunnsdelen

Kommunens målsettinger og strategier skal gjenspeiles i arealdelen. Alle behandlede tema i kommuneplanens samfunnsdel oppsummer satsingsområder med mål og strategier som har betydning for arealdelen og som vil ha særlig fokus i planarbeidet. Følgende målsettinger er fremmet i kommuneplanens samfunnsdel:

- Balsfjord kommune skal tilrettelegge for **utvikling og vekst**
- Skape en **robust og bærekraftig bosettingsstruktur** i hele kommunen
- Tilrettelegge for at alle skal kunne bo i en **god og trygg bolig** i et attraktivt **bomiljø** på foretrukne **steder med god infrastruktur**
- Balsfjord skal være foretrukket etableringssted for **areal-, transport og energikrevende virksomheter**
- Skape et **bærekraftig landbruk og produksjon av mat og drikkevarer basert på lokale naturgitte fortrinn.**
- Balsfjord vil opprettholde sin gode miljø, men også forbedre der det er mulig. Effektive tiltak for reduksjon av klimagassutslipp, og beredskap og tiltak som reduserer negative konsekvenser, skal inngå i all planlegging.
- Kommunen skal gi alle innbyggere tilgang til helse og omsorgstilbud som gjør det godt å leve, hele livet
- Balsfjord vil skape et **godt og trygt oppvekstmiljø**, med plass for alle i barnehager og skoler med bred faglig kompetanse
- Balsfjord kommune skal på alle ansvarsområder bidra til tiltak som fremmer god helse, forebygger sykdom, utjevner sosiale forskjeller, og skaper **gode fellesskap i lokalsamfunnet**
- Bidra til å skape en **bærekraftig og lønnsom reindriftsnæring** og en synlig samisk kultur og samfunnsliv
- Balsfjord kommune skal til enhver tid ha gode **systemer for beredskap**
- Balsfjord kommune som tjenesteleverandør utøver strategisk kompetansestyring rettet mot framtidige utfordringer og behov

Ikke alle målsettingene har direkte betydning for arealplanen, men målsettingene henger sammen ved at de vil legge føringer for hvordan bebyggelse og anlegg skal tilrettelegges. Det **må være god sammenheng mellom bosettingsmønster, lokalisering av arbeidsplasser, tilgjengelighet til handel og tjenester og at mer sentraliserte tilbud når ut til de som har behov.**

Balsfjord kommune har en bosettingsstruktur preget av spredt bosetting og små sentra. Samtidig ligger Balsfjord svært sentralt i det regionale og også nasjonale transportsystemet for land- og sjøtransport. **Høy landbruksandel forutsetter en relativt spredt bosetting, mens en voksende industriaktivitet konsentres nær tettstedene og hovedaksene for vare- og godstransport. Handels- og tjenestetilbudene lokaliseres gjerne inn mot sentrene.**

Arealbruk og transport har gjensidig innvirkning på hverandre. Transportbehov, transporttilbud, og ikke minst bruken av transportmidlene, blir en følge av hvordan vi velger å lokalisere boliger og viktige målpoint som arbeidsplasser, forretninger og servicetilbud. Motsatt har tilgjengelighet og trafikkproblemer betydning for hvor en ønsker å bo eller drive næringsvirksomhet. Arealbruken påvirker transporttilbudet og transporttilbudet påvirker arealbruken. Gjennom **samordnet planlegging av utbyggingsmønster og transportsystem kan en skape mindre transportbehov, både innen og ut av kommunen.**

For Balsfjord kommune er det derfor avgjørende for vekst og velferd, at man får en god balanse mellom arealbruk og transport. En god arealdisponering og effektivt transportsystem vil forsterke næringslivets vekstmuligheter, skape gode bomiljøer og en robust offentlig sektor. Kommuneplanens arealdel vil ha dette som førende prinsipp.

5.1.1 Befolkningsutvikling og bosettingsmønster

Som mange distriktskommuner opplever Balsfjord kommune befolkningsnedgang og en dreining mot en eldre befolkning. Det er en målsetting at Balsfjord skal være en attraktiv bo- kommune, spesielt for familier og unge i etableringsfasen. Endringer i familiemønster, krav til mobilitet og endret levesett medfører andre krav til bosetning enn tidligere. Potensialet for næringsutvikling medfører krav om god planberedskap for å sikre tilgjengelige boligarealer gitt større etableringer.

Gjennom planprosessen skal vi:

- Utrede arealbehovet for boligbygging og hvor boligområder skal lokaliseres, sentrumsnært så vel som spredt
- Avklare og vurdere bestemmelser knyttet til boområder og bomiljø
- Utrede arealbehov for næringsvirksomhet og industrimiljø
- Vurdere mulige utvidelsesmuligheter og rekkefølge ved fremtidige planer
- Vurdere nåværende retningslinjer bebyggelse og anlegg i LNF-R områder
- Sikre arealer for god logistikk for både gods- og persontransport

5.1.2 Næringsutvikling og infrastruktur

Jordbruk, skogbruk, industri og offentlig sektor har lenge vært de viktigste sysselsettingene i Balsfjord. Det er en målsetting å ta vare på og videreutvikle de arbeidsplassene som er og å etablere nye. Kommuneplanens samfunnsdel peker på at det er et godt grunnlag i kommunens geografiske plassering, hovedårer for regional-, nasjonal- og internasjonal transport, god tilgang på viktige ressurser som skog- og jordbruksarealer, potensielt interessante sjøarealer, rike mineralressurser, rikelig tilgang til elektrisk kraft, gode industriarealer, nærhet til Tromsø by, men ikke minst kompetent arbeidskraft og et aktivt næringsliv.

Gjennom planprosessen skal vi:

- Vurdere hvilke typer næring det trengs arealer til, og hvor ulike typer næringer bør lokaliseres på en bærekraftig måte
- Vurdere muligheten for utvidelse av eksisterende næringsarealer for fremtiden
- Oppdatere kystsoneplanen i samarbeid med kommuner i produksjonsområde 11
- Vurdere holdningen til motorferdsel i utmark, og om det er et potensiale for bærekraftige løsninger knyttet til etablering av snøskuterløper for rekreasjonskjøring og arealer for opplæring, øvelseskjøring, beredskapsøvelser, test- og prøvekjøring.
- Vurdere bruk av arealer til naturbasert næring, fritids- og turisme og friluftslivsformål
- Samordne kommunal planlegging med reindriftens distriktsplaner, herunder sikre kritiske arealer for reindriften gjennom hensynssoner og bestemmelser.

5.1.3 Miljø og klima

Ved all endring og avsetning til nye arealformål skal det tas hensyn til virkninger på miljø og klima. Arealbruk skal tilrettelegges slik at virksomheter og transport skjer slik at miljøpåvirkning og utslipp av klimagasser reduseres i hht nasjonale forventinger, sett i et regionalt og lokalt perspektiv. Man skal

planlegge for transportløsninger der det blir lettere å øke andelen kjøretøy og fartøy på grønn energi. I den grad det kan gjøres på en bærekraftig måte, skal man utnytte lokale ressurser i skog, jordbruk og avfall til erstatning for fossil energi. En samordnet areal, bolig og transportplan vil være svært fordelaktig i å oppnå miljø- og klimamålsettingene.

5.1.4 Velferd

I en spredtbygd kommune er det høyere enhetskostnader for velferdstjenester på grunn av avstander. Kommunen har langt ned mye arbeid i å føre fram fiber til kommunens ytre distrikter, bl a ved støtte fra den nasjonale ordningen Nkom. Kan dette føres videre i kommende arealplan, så har kommunen et godt grunnlag for digitalisering av velferdstjenester. Mange eldre ønsker et enklere liv med nærhet til velferdstjenester. Flere eldre ønsker å bo sentrumsnært da det gir større mulighet for å kunne klare seg selv med lavt tjenestebehov. Flere som søker omsorgsbolig kommer ikke i betraktning på bakgrunn av at deres helse- og omsorgsbehov ikke er omfattende nok. Rådet for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne uttrykker at det er ønske om utleieboliger i tillegg til omsorgsboliger. Det er viktig at bomiljøene i tettstedene planlegges for alle aldersgrupper og personer med særskilte behov.

Gjennom planprosessen skal vi:

- Sikre tilstrekkelig areal til boligformål
- Sette av arealer for sentrumsformål i kommunesenteret
- Sikre areal for kommende behov for offentlig velferdstilbud
- Universell utforming skal inngå i alle vurderinger av nye og endrede arealformål

5.1.5 Oppvekst

For barn og unge er det viktig å skape bomiljø og fritidstilbud som engasjerer til aktivitet og stimulerer til vennskap og fellesskap med framtidstro. Over mange år har elevtallet for mange av skolene utenfor tettstedene svekket seg. I folkemøtene under arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, kom det klart til uttrykk for at det er på tide å gjøre en grundig vurdering av kommunens skolestruktur. Det viktigste var å vi få en framtidsrettet skole som er robust i framtida og som møter økende faglige krav og samfunnets forventninger. En mer robust skolestruktur vil sikre effektiv og funksjonell arealutnytting i skolebyggene og bidra til bedre økonomi.

Gjennom planprosessen skal vi:

- Vurdere arealbehovet ved de ulike skolene og sette av tilstrekkelig med areal for endringer som kan komme av endring i skolestrukturen.
- Sikre arealer for lekeplasser, bonære fritids- og friluftaktiviteter, idrettsanlegg og sosiale møteplasser

5.1.6 Boforhold og folkehelse

Det er svært få i Balsfjord som ikke bor i enebolig, også i tettstedene. I tettstedene er det meste av avsatte arealer i gjeldende arealplan tatt i bruk til byggeformål. Dette gjelder ikke minst i kommunesenteret. Her er det likevel relativt store ubygde arealer for LNF-R midt i det tette bebygde området. Kommunen har gjort en vurdering om å gjøre grunnundersøkelser for å sjekke ut om de ubbygde arealene kan egne seg for sentrumsformål. Grunneierne for disse eiendommene er positive til dette. Undersøkelsene vil bli utført høsten 2018. Utvikling av eiendommene vil kunne utvikles gjennom en områdeplan for sentrum dersom grunnundersøkelsene viser at eiendommene er egnet. I så fall vil kommuneplanens arealdel sette av grensene for Storsteinnes sentrum. Slik arealene ligger, vil Storsteinnes kunne utvikle et attraktivt sentrum med varierte bomiljø, og med alle tilbud innen gange- og sykkelavstand. Bomiljøene bør være relativt tette og med god arealutnytting. Det vil bety mindre tomter for eneboliger, større bruk av leiligheter og noe blokkbebyggelse i de mest sentrale arealene. For Nordkjosbotn er situasjonen noe tilsvarende, men med lite tilgjengelig areal for boligformål i sentrum. For Mestervik, som også vokser, må man i nær framtid vurdere om det kan være på plass med en områdeplan for tettstedet.

Gode boliger og bomiljø er viktige for folkehelsen. Det er også nærmiljø og det sentrumsnære friluftslivet. Planleggingen skal vektlegge mer enn bare tomter for boliger, og bidra til å opprettholde og skjerme bo- og nærmiljø. Grøntstruktur og leke- og møteplasser skal ha en sentral plass i alle sentra. Det er også viktig å bevare natur- og friluftsområder som er lett tilgjengelige fra de ulike tettstedene.

5.1.7 Samisk kultur og naturgrunnlag

Samisk reindrift er sannsynligvis den minste næringen i kommunen, men samtidig den næringen som i størst grad berører kommunens arealer. Svært få av næringsaktørene har forretningsadresser i kommunen. Dette gir Balsfjord kommune en krevende posisjon i arealplanleggingen. Reindriften i Balsfjord berører alle nabokommuner, noe som også krever utstrakt samarbeid mellom kommunene. Siden reindriften svært ofte kan bli berørt av planlegging for ulike utbygginger, går mye planleggingskapasitet til avklaringer med reindriften relativt til næringens økonomiske betydning. Næringen er viktig for samisk kultur, slik at god omforente planlegging også er viktig for samisk kultur.

Reinbeitedistriktene utarbeider nå distriktsvise planer for sin virksomhet og kommunen er en viktig partner i dette arbeidet. Til nå har distriktplanene og arealplanene blitt utviklet til dels uavhengig av hverandre. Arealplanleggingen og distriktplanene må samordnes slik at de trekker opp forutsigbare forutsetninger for alle berørte. Reindriften har behov for fleksibilitet ved at reinen forflytter seg fra sommer til vinterbeiter, og innen for disse ut fra endringer i vegetasjon, klima, vær og eventuell forstyrrende aktivitet. Det øvrige balsfjordsamfunnet er i hovedsak mer stedbunden. En overordnet plan vil kunne styre boligbygging og næringsarealer inn mot mer tettbygde områder og holde utvikling av fritidsboliger i utmark til klart avgrensede områder.

Reindriftens distriktplaner gir et godt grunnlag for arbeidet med revisjon av arealplanen, men fordrer tettere dialog og samarbeid.

5.1.8 Samfunnsikkerhet og beredskap

Kommunens helhetlige ROS legges til grunn for all planlegging.

5.1.9 God og forsvarlig vekst og utbygging av fritidsboliger

Med over 1200 fritidsboliger er Balsfjord en hyttekommune, noe den også skal fortsette å være i framtiden. Økt hytteutbygging gir imidlertid utfordringer med tanke på håndtering av avløp, energibruk, økt trafikk, påvirkning av landbruket og reindriften og nedbygging av utmarksområder og natur. Kommunal planstrategi 2016 – 2019 har ingen egen vurdering av planbehovet for arealer for fritidsboliger. Forholdet bør være et viktig tema for den langsiktige arealbruken i kommunen og konkretiseres ved revideringen av arealdelen.

Gjennom planprosessen skal vi:

- Vurdere nåværende prinsipper, regelverk og praksis for bygging av fritidsboliger.
- Ivareta balansen mellom bruk og vern
- Avklare hvordan vannforsyning og avløp fra hyttene skal håndteres sett i lys av forurensing og vassdragsforvaltning i framtida.
- Vurdere mulige utvidelsesmuligheter ved fremtidige planer
- Vurdere reglement knyttet til inngjerding av fritidsbebyggelse, herunder ivareta grensesnittet beiteproblematikk /hyttebebyggelse
- Avklare prinsipper for dispensasjon og bygging i LNF-R områder

5.1.10 Andre mål og ambisjoner

I tillegg til satsingsområder ovenfor fremgår følgende andre mål og ambisjoner med betydning for arealdelen;

- Redusere klimagassutslipp og redusere omfang og virkning av naturkatastrofer.
- Forvalte naturressursene slik at vi belaster miljøet minst mulig og sikrer rent vann, luft og jord.
- Samfunnssikkerhet og beredskap, et sikkert samfunn.
- Universell utforming slik at kommunen er tilgjengelig for alle.

